

CUSSEGL GROND

Sessiun d'october 2022

Dumonda Rettich concernent mesiras dal chantun cunter la mancanza qualitativa existenta e cunter la mancanza quantitativa smanatschanta da persunas d'instrucziun

In'enquista ch'ils partenaris socials da scola LEGR (Magistraglia Grischun) ed FMSGR (Federaziun da mainascolas dal Grischun) han publictà dacurt, mussa che la mancanza qualitativa da persunas d'instrucziun è arrivada er en il chantun Grischun. La circumstanza che bunamain tut las plazzas libras han pudì vegnir occupadas, zuppenta il fatg che la pussaivladad da tscherner tranter differentas candidatas e candidats è stada inexistenta u mo insufficienta en la procedura d'annunzia per las plazzas publicgadas. Ultra da quai mussa l'enquista ch'ils singuls teams da las chasas da scola han stuì prender mesiras supplementaras, p.ex. augmentar pensums, spustar pensums, stritgar purschidas supplementaras u porscher emnas da project empè da lecziuns per emna. Talas mesiras che pertutgan il persunal u l'urari sco er las cundiziuns ch'èn daventadas en general pli difficilas per occupar las plazzas signifitgan massivamain dapli lavur per las direcziuns da las scolas, cunzunt en las regiuns perifericas, sin tscherts stgalims u per roms specifics. Durant l'onn da scola current n'han plinavant var 400 persunas d'instrucziun betg tut las qualificaziuns necessarias.

Il svilup ch'ins ha pudì observar durant ils ultims onns en ils chantuns urbans po vegnir constatà ussa – cun in tschert retard – er en il Grischun. Uschia ston ins partir dal fatg che nus vegnin ad esser confruntads ils proxims onns cun la situaziun ch'ins na chatta – oravant tut en las regiuns perifericas u en ils territoris rumantschs e talians – betg avunda persunal d'instrucziun qualifitgà. Ina mesira per meglierar las cundiziuns d'instruir e d'emprender è p.ex. la pussaivladad da pudair concepir en moda pli flexibla las grondezzas e las cumposiziuns da las classas. Per che dapli magistras e magisters che han chalà da dar scola returnian puspè a la professiun, pudessan il chantun ed ils auters acturs partecipads lantschar ensemen ina campagna correspudenta. Plinavant duain las persunas d'instrucziun vegnir distgargiadas en dumondas amministrativas, per ch'ellas possian puspè sa concentrar pli fitg sin l'instrucziun. L'engaschament d'agids da classas po vegnir extendì sin tut ils stgalims da la scola populara. Questas gidantras e gidantras sustegnan las magistras ed ils magisters durant l'instrucziun. La responsabladad pedagogica resta tar la persuna d'instrucziun. Cun agid d'in monitoring duai vegnir erui, quantas persunas d'instrucziun e persunas spezialisadas che schlian mintga onn lur contract da lavur, quantas plazzas che na vegnan betg occupadas resp. che vegnan occupadas cun persunas senza qualificaziuns adequatas u cun persunas nunqualifitgadas sco er quantas plazzas che vegnan surpigliadas da studentas e students resp. da persunas pensiunadas.

Las sutsegnadras ed ils sutsegnaders èn cuntents ch'i vegnan fatgas ils proxims onns – sin il stgalim da la scolaziun e da la furnaziun supplementara – er en il Grischun adattaziuns e novaziuns en la scolaziun da basa ed en ils studis da master. Ina vasta purschida da la Scola auta da pedagogia dal Grischun (SAPGR) po per part cumbatter il svilup a vista mesauna. Il chantun Grischun ha la pussaivladad d'agir supplementarmain e da cumbatter il problem en moda proactiva, avant che la situaziun daventa anc pli acuta ed avant che nus glischnain d'ina mancanza qualitativa en ina mancanza quantitativa da persunas d'instrucziun.

Perquai vulan las sutsegnadras ed ils sutsegnaders savair da la Regenza:

1. Co vul il Grischun restar cumpetitiv en cumparegliaziun cun auters chantuns, cura ch'i sa tracta da recrutar persunas d'instrucziun? (Intgins chantuns han realisà e planisà emprimas mesiras cunter la mancanza existenta e smanatschanta da persunas d'instrucziun.)
2. Tge mesiras concretas èn planisadas per cumbatter la mancanza da persunas d'instrucziun?
3. Cura duain questas mesiras vegnir realisadas?

Cuira, ils 19 d'october 2022

Rettich, Brunold, Lehner, Atanes, Bardill, Baselgia, Bavier, Biert, Bischof, Bisculm Jörg, Bleuler-Jenny, Cahenzli-Philipp (Vaz Sut), Collenberg, Della Cà, Dietrich, Epp, Furger, Gartmann-Albin, Gredig, Hoch, Kaiser, Luzio, Mazzetta, Messmer-Blumer, Müller, Nicolay, Perl, Preisig, Rageth, Rusch Nigg, Rutishauser, von Ballmoos, Walser, Widmer, Wilhelm